

Віталій Миська

На кожній Божественній Літургії у Символі віри ми згадуємо засновану Христом Церкву, яка є єдиною, святою, соборною і апостольською. Це – віросповідання Церкви соборно окреслили Святі Отці в Нікейсько-Царгородському Символі віри. При цьому, як зазначає Катехизм УГКЦ, вони опирались на сповідання віри, що використовувалися ще від апостольських часів.

Церква є непорочною «Невістою Агнця», тобто Христа, яка веде людство до Його зновупришестя. Тому повна суть названих преподобними і богоносними Отцями ознак Церкви відкривається нам лише у світлі нашої віри, щоб у другому пришестві Христа виявитись у повній славі . Отож, як нам зрозуміти оці ознаки Церкви в світлі нашої віри? Як зрозуміти єдність Церкви попри існування багатьох церков? І як зрозуміти святість Церкви попри те, що її наповнюють далеко не святі люди? На ці питання намагатимемося пролити світло з точки зору Божого Одкровення.

Христос використовує різні образи, які допомагають зрозуміти, що таке Церква. Він порівнює її до стада, якого Він є Пастирем (див. Йо 10,1-18), виноградника (див. Мт 21,33-43), у якому Христос – виноградна лоза (див. Йо 15,1-5), а Його учні – гілки.

Â

Церква – єдина

Підставою єдності Церкви є вочлення Сина Божого – Ісуса Христа. Христова Церква єдина, бо один є Бог: «Один є Бог і Отець усіх» (Еф 4,6); і один Будівничий Церкви – Ісус Христос, який сам сказав: «Збудую Мою Церкву» (Мт 16,18). Апостол Павло у своєму посланні до Ефесян наголошує на тому, що Бог єдиний для всіх нас, подібно до єдиної віри і одного хрещення (пор. Еф 4,5-6).

Через єдність віри і хрещення ми стаємо членами єдиного Тіла Христового: «Отак і ми: численні – одне в Христі тіло, кожен один одному член» (Рим 12,5). Завдяки служінням цих «різних членів» одного Христового Тіла, «кожне тіло... від нього бере зріст на будування самого себе в любові» (пор. Еф 4,16) .

Єдність Церкви впливає з єдності осіб у Пресвятій Тройці, бо Отець, Син і Святий Дух творять одну сутність. Святі Отці навчали, що Церква, в якій ми перебуваємо, є іконою Пресвятої Тройці. Святий Кипріан Карфагенський у своїх листах також веде мову про єдність Церкви у зв'язку з таїнством Пресвятої Тройці: Церква, будучи збудованою Христом і оживленою Святим Духом, є «таїнством неподільної єдності на зразок Пресвятої Тройці» . Блаженніший Святослав, глава УГКЦ, в одній із своїх проповідей зазначає, що Пресвята Тройця – це таїнство єдності, в якому три особи становлять одного-єдиного Бога. Таїнство Тройці базується на взаємній любові і взаємній самовіддачі, адже Отець усе віддав своєму Синові, а Син живе в Отці, тому разом вони роблять великі діла .

Христова Церква, будучи таїнственным Тілом Христа, видимо являється в помісних Церквах , «у яких і з яких існує одна і єдина Соборна Церква» . Кожна місцева Церква виявляє єдність Церкви, упорядковуючи навколо єпископа своє служіння: пресвітерське і дияконське, монаше і мирянське.

Церква – свята

Святість Церкви впливає зі святості Господа Бога, який називає себе святим: «Бо я – Бог, не людина; Святий посеред тебе» (Ос 11,9). Людина, будучи створеною на образ Божий, покликана уподібнюватися до Нього. І, власне, досягання людиною богоподібності рівне досягання нею святості. Сам Господь покликає людину до того, щоб

стати подібною до Нього у святості: «...ви маєте ставати святими й бути святими, бо Я – святий» (Лев 11,44).

Місцем зростання людини у святості є Церква. Людина самотужки не в змозі стати святою. Зростання людини у святості можливе завдяки співдії з благодаттю Святого Духа. Саме Святий Дух веде людину до святості, даруючи їй через участь у святих Таїнствах обожествлення. Святий Дух відкриває людині те, що «Церква, яка обіймає у своєму лоні також і грішників, є святою і водночас потребує очищення» . Чи не є найбільшим чудом те, що в Церкві грішник, живлячись з благодаті святих Таїнств, переображується в праведника? Безсумнівно, що так!

Церква – соборна

Церква Христова є також соборною. Слово «соборна» – це слов'янський переклад грецького слова «католицька», яке означає, по-перше, вселенськість, а по-друге, цілісність і повноту. Церква – вселенська, тобто соборна, тому що Христос і Його учні звернені не до якогось одного народу, культури чи епохи, а до всього людства. Катехизм УГКЦ навчає, що через Євхаристію твориться соборність Церкви як сопричастя вірних із Христом і між собою, адже ті, що причащаються, стають одним Тілом Христовим. Єпископ, служачи Євхаристію, займає «першість» у спільноті, він очолює місцеву церкву (єпархію). Подібно як Христос є Главою Церкви, так і єпископ є главою єпархії. Кожна місцева церква через звершення єпископом Євхаристії та спільність віри стає сопричасною з іншими місцевими церквами. Таким чином місцеві церкви творять помісну Церкву. Першість серед помісних Церков займає Римська Церква, бо її предстоятелем є наступник апостола Петра – Римський Папа. Завдяки сопричастю помісних Церков твориться соборність (католицькість) Церкви, найвищим виявом якої є Вселенський собор.

Церква – апостольська

Церква, згідно з Катехизмом УГКЦ, є апостольською, тому що вона заснована на апостолах і вірно зберігає передану апостолами Благовість Спасителя. Апостольськість Церкви здійснюється завдяки служінню єпископів, священників, дияконів, чернецтва і мирян, які взаємодіють задля єдиної мети – спасіння всього світу. Наступниками апостолів у Церкві є єпископи, через яких передається спадкоємство – спасительна

благодать та істинна віра. Єпископи покликані навчати, освячувати і пастирювати . Апостольство дияконів повинне виявлятися в турботі про щоденні потреби вірних через служіння Літургії, слова і любові, у єдності з єпископом та його духовенством . Апостольство чернецтва полягає у молитві за весь світ, а апостольство мирян в оцерковленні всіх ділянок суспільного життя. Окрім цього апостольськість Церкви виявляється також у її покликанні служити всім народам через місіонерство, щоб зі всіх творити один народ у Христі.

Віталій МИСЬКА, Церква єдина, свята, соборна і апостольська // СЛОВО №1 (73), березень-травень 2018